

ידיעות וציונים

הזדהות יהודית, ירושלים, רעים ומורים, סופרים וספרים, חינוך ונוער, ישראל, חסידות ועוד. הכרך השלישי מכיל "מסעי אלי ויזל" ו"אלי ויזל בירושלים".

מסיבה למר יצחק עברי ופרופ' יעקב קבקוב

בכ"ו חשון ש.ז. ערכה ההסתדרות העברית באמריקה מסיבה בה הוגשה תעודת-כבוד למר יצחק עברי, הסופר והעתונאי המובהק, לרגל פרישתו מ"הדאר", ששימש כעורכו כמשך ט"ו שנים. באותה מסיבה הוענק לד"ר יעקב קבקוב פרס פרידמן לתרבות עברית על תרומתו לחקר הספרות העברית.

ד"ר אביבה ברזל, סגנית-נשיא ההסתדרות והמנהלת הכללית, ישבה בראש וקידמה בברכה את חתני המסיבה. פרופ' יצחק ברזילי העריך את פעלו של מר עברי כעורך, ששקד על רמתו הגבוהה של השבועון והצליח לקרב לשבועון סופרים וחוקרים בעלי שם. במאמריו הראשיים הגיב על מאורעות הזמן ועל בעיות ישראל והעולם בכשרון פובליציסטי מאומן ומעולה.

בחלקם השני של דברי ההערכה עמד פרופ' ברזילי על ערכם של מחקרי ד"ר קבקוב בספרות, שאספם בספריו "חלוצי הספרות העברית באמריקה", רובם חניכי ההשכלה וראשית חיבת ציון בארצות מזרח אירופה; וב"שחרים ונאמנים" – מסות על סופרים באמריקה, שחידשו את פני הספרות פה ברוח היצירה העברית בתקופת התחייה.

מר בוריס שטיינשלייפר, גזבר ההסתדרות העברית, הגיש למר עברי את תעודת הכבוד. מר מתתיהו מוסנקיס, חבר ועד הפועל, העניק פרס פרידמן לד"ר קבקוב.

במסיבה השתתף המשורר יהודה עמיחי, שדיבר על תפקיד השירה בימינו והקריא אחרים משיירו החדשים.

אלי ויזל: קול הדממה

במסיבה השנתית של הקונגרס לתרבות יידיש שנתקימה במלון רוזבלט, ניו-יורק, הוענק פרס-התרבות לסופר הנווד וליושב-ראש ועד השואה הארצי, אלי ויזל. בימי החנוכה הופיע הספר "נגד השתיקה: הקול והחזון של אלי ויזל" בשלושה כרכים. הספר ראה אור בספרית השואה. הרצאת שוקן מפיצה את הספר. לרגל הופעת הספר, כיבדה הספרייה הציבורית בניו-יורק את אלי ויזל ועורך הספר, אירווינג אברהמסון, פרופ' לספרות אנגלית בקמפיון קנדי-קינג במכללת העיר שיקאגו, שהקדיש עשר שנים למפעל.

דבריו ציין מר ויזל, שחלפו שלושים שנה מאז הופיע ספרו הראשון "לילה": "השואה היא עדיין המאורע המשמעותי ביותר בדורנו – מאורע שהוא כולו מאפליה, ועדיין החושך יכסה ארץ. כל ימי יגעתי למצוא פתרונות מפתרונות שונים... עד שהגעתי לצו המוסרי. כל מעשה שאנו עושים יש למרוד באמת-מידה מוסרית. השתדלתי להבליט את היסוד המוסרי באווירה שכולה פוליטית כאשר קבלתי את אות-הכבוד של הקונגרס לפני ביטורג. הפסדתי בוויכוח ההוא".

מכ"ו הספרים שפירסם מר ויזל רק ארבעה או חמישה דנים ישירות בשואה – "השואה היתה נקודת-מפנה בהיסטוריה של המאה הזאת. אֶגְשִׁיץ היא מצבה לאכזריות אנושית. זו היתה התרחשות חשובה יותר מטיסת בני אדם בחלל. אפשר היה לִדְמֵן ילודי אשה טסים בחלל, אך אי-אפשר היה להעלות על הדעת שיצורי אנוש יקימו כבשני גז".

מר ויזל עומד להוציא נובילה על שגעון וחייבור נוסף על התלמוד. "נכנסתי ליצירה דרך הדממה" – הוסיף ויזל, שהחל את עבודתו הספרותית עשר שנים לאחר השתחררותו מאֶגְשִׁיץ – "הרגשתי שאני צריך עשר שנים לצבור מלים והדממה שבהן. קול דממה דקה היה תמיד היסוד המכריע בתולדות ישראל".

מלבד תקופת השואה, שלושת הכרכים כוללים נושאים כגון משמעותה של

ובספרות העברית העכשווית. לדעתה, יותר ויותר משוררים וסופרים צעירים כותבים על יחסם וכמיהתם לאלוהים. נושא זה הינו חדש ביותר בספרות העברית שהייתה חילונית לגמרי עד התחלת שנות ה'80.

ד"ר יעוזיקסט הביאה דוגמאות משיריהם של **שלום רצבי**, **רבקה מרים**, **טניה הדר ועוד**, וכן מספוריהם של **חיה אסתר ורות בלומרט**.

נוכחו בהרצאה תלמידי המכון ומוריו. הציג את המרצה **פרופסור מיכאל ארפא**, שהקדים דברים על הנושא. בשאלות ודיונים לאחר ההרצאה השתתפו כמה מן המורים והתלמידים.

“ימי חושך, לילות לבנים” – בין 20 ספרים מוחרמים.

ספרו של ד"ר צבי כרמל, המסאי והחוקר העברי, שהופיע באנגלית בהוצאת “היפוקריז” אשתקד – “Black – White Nights”, נבחר לתערוכת-הספרים היהודית בי“ריד” הספרים שנתקיים במוסקבה בספטמבר שעבר. ספר זה הוא אחד מעשרים ספרים בעלי תוכן יהודי שהוחרמו עלידי הצנזורה הסובייטית. בי“ח לנובמבר נערכה מסיבה בהיכל עמנואל לכבוד 20 הסופרים שספריהם הוחרמו במוסקבה.

ספרו של ד"ר כרמל, שבו הוא מתאר בכשרון ובנאמנות את נסיונותיו ברוסיה הסובייטית בימי מלחמת העולם השנייה, זכה לבקורת-שבח בעתונות היהודית והכללית.

פרס על שם שלמה שנהוד לספרות עברית ויודיש

שנה לפטירתו של המשורר דו-הלשוני, עברי-אידי, שלמה שנהוד הוענקו פרסי ספרות על שמו למסאי והמבקר העברי הידוע, ישראל כהן, שערך במשך ל"ז שנה את השבועון “הפועל הצעיר” ולסופר ולמתרגם האידי אליעזר רובינשטיין.

הרצאותיה של פרופ' נורית גוברין

לרגל ביקורה האחרון באמריקה נערכה על-ידי המחלקה לתרבות וחינוך עבריים על-ידי ניוירוק אוניברסיטה בכ"ו כסלו, ש.ז. (9 בדצמבר) מסיבת-חברים שבה השתתפו מורי המחלקה, וכן גם אורחים ממוסדות חינוך עברי גבוה אחרים. פרופ' גוברין, שהיא ראש המחלקה לספרות עברית חדשה באוניברסיטת תל-אביב, הרצתה על הנושא: יוסף חיים ברנר בדורו ובדורנו. הציג את המרצה והעריך בקיצור את פעלה בשדה חקר הספרות, ד"ר חיים לייף.

הרצאה שנייה של פרופ' גוברין התקיימה בכ"ה כסלו ונערכה על-ידי המחלקה ללימודי היהדות של ישיבה אוניברסיטה. הרצאתה נסבה על הנושא: “בעיות בהתפתחות הספרות העברית החדשה בא"י בראשית המאה העשרים”. ד"ר **שמואל שניידר**, פרופ' ללשון וספרות עברית בישיבה אוניברסיטה, הקדים דברים על המרצה וציין את מחקריה הענפים ועמד בפרט על ספריה, שהבהירו פרשיות חשובות בספרותנו, וביניהם “שרשים וצמרות” (רישומה של העלייה הראשונה בספרות העברית), ספרה הגדול בשני כרכים “מאופק אל אופק – ג. שופמן, חייו ויצירתו”, “מאורע ברנר” ועשרות ספרים ומאמרים יסודיים על יוצרי ספרות תקופת התחייה.

פרופ' גוברין השתתפה בכנס של האיגוד הלימודי היהדות שהתקיים בבוסטון באמצע חודש דצמבר בהרצאה על התפתחותם של מרכזים לספרות עברית בארץ-ישראל ובארצות-הברית.

הרצאתה של חוקרת-הספרות ד"ר חנה יעוזיקסט

באולם המכון לתרבות עברית וחינוך של אוניברסיטת ניוירוק, התקיימה באמצע אוקטובר הרצאתה של חוקרת הספרות העברית, מרצה באוניברסיטת ברא-אילן, ד"ר חנה יעוזיקסט.

ד"ר יעוזיקסט התמקדה בהרצאתה על הכמיהה הדתית הנגלית לאחרונה בשירה

העברית באמריקה, עמדה בהרצאתה על סגולותיו של הסיפור ואיפיינה את תכונות הספרותית-האמנותית.

פרס שלום עליכם לש. שלום

ב-29 בדצמבר 1985 (י"ז טבת, ש.ז.) נערך הטקס של חלוקת "פרס שלום עליכם לספרות ולאמנות ע"ש שייבר". הפרס הוענק לש. שלום, ממשוררי הדור הוותיקים והחשובים ביותר, עבור תרומתו לשירה העברית ולספרות הארץ-ישראלית.

בהודעה על הפרס ציינו השופטים שהפרס ניתן למשורר כאות הוקרה למפעל חייו. זאת היא ההענקה הרביעית של הפרס. חברי ועדת השופטים היו: ד"ר מ.ח. בסוק, הרץ גרוסברד, הגב' תמרה כהנא, ד"ר ה. פונרוב וד"ר מאיר רובין, יו"ר הוועדה.

הטקס התקיים בבית שלום עליכם בתל-אביב. מנהל הבית הוא הסופר ואיש התרבות אברהם ליס.

פרס ביאליק ליצחק אורפז ועמוס עוז

פרס ביאליק לספרות יפה יוענק השנה למספרים יצחק אורבך-אורפז ולעמוס עוז.

טקס חלוקת הפרס יערך באדר ב', ש.ז.

בנימוקי ועדת השופטים נאמר: ישראל כהן... "נמנה עם אנשי הביקורת בעלי תבונה וחכמה, וכשהוא יוצא למשא-ומתן עם היוצר, הוא מצוייד בידע, בכלי הגיון, בהלכה, בתבלינים שונים, השייכים גם לחכמה וגם למלאכה".

על א. רובינשטיין נאמר: "את פרסומו כמתרגם מעולה קנה ר. בתרגומו של סיפורי ש"י עגנון, בנוסף ליצירותיהם של חשובי הסופרים העבריים, חיים הזו, אברהם קריב, יהודה בורלא, המשוררת דליה ברקוביץ". ש"י עגנון שיבח בשעתו את תרגומו של ר. — השופטים היו: הסופר ישעיהו אוסטר-דן, המסאי והמבקר י.ח. בילצקי, ושמועון קאנץ. מספרי שיריו של שלמה שנהוד: "העצב הקורן" ו"מסע בנוף העצבות".

"ברקיע השביעי" לרחל איתן בתרגום אנגלי

סיפורה הידוע של רחל איתן, "ברקיע השביעי" הופיע בתרגום אנגלי על-ידי החברה להוצאת ספרים יהודים (J.P.S.A.). הספר תורגם על-ידי פיליפ סימפסון, לרגל הופעת הספר נערכה במכון הרצל מסיבה לכבוד הסופרת ב-20 באוקטובר. יו"ר המסיבה היה רבאי סידני רוזנפלד, האחראי על התוכניות במכון. ד"ר אביבה ברזל, מנהלת כללית של ההסתדרות